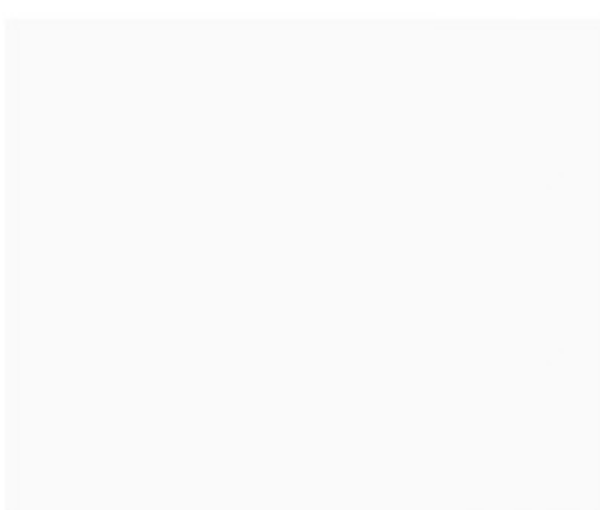

Γιατί τι είναι η ανάγνωση ενός βιβλίου; Μια σειρά από επαληθεύσεις ή διαψεύσεις

ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΤΑΣ, Έρχεται ο γίγαντας, εκδόσεις Μεταίχμιο, σελ. 32

Ένα συμβολικό βιβλίο του Μάκη Τσίτα, ενός συγγραφέα, που το 2014 έλαβε ευρωπαϊκό βραβείο για το μυθιστόρημά του Μάρτυς μου ο Θεός, γνωστού στο ενήλικο αλλά και στο παιδικό κοινό για τα κοινωνικού, λαογραφικού και οικογενειακού περιεχομένου βιβλία του εκ των οποίων τα περισσότερα είναι βραχείας φόρμας. Θυμάμαι το βιβλίο του Ο Κοκκινούλης, ένα από τα πρώτα του κείμενα, που το παρουσίασα στο πάλοι ποτέ Διαβάζω, για το πρωτότυπο υφολογικό και εικονογραφικό περιεχόμενό του το οποίο συνέχισε σε πολλά παρόμοιου ύφους βιβλία του, έως σήμερα. Βιβλία με πλούσια εικονογράφηση και με κείμενα, δίχως διδακτισμό, που ξεχωρίζουν για τον αφαιρετικό τους λόγο και τον συμβολικό τους χαρακτήρα κι έχουν μεταφραστεί σε αρκετές γλώσσες. Αλλά, ας έρθω στο πρόσφατο βιβλίο του που είναι για πολύ μικρά παιδιά και όχι μόνο.

Οι άνθρωποι μιας πόλης γίνονται έρμια της τρομερής είδησης ότι καταφθάνει ένας ανίκητος γίγαντας, ο Αγκουγκαράν, από τη Χώρα των Τριών Θαλασσών, που εξαφανίζει ό,τι βρει μπροστά του... Κι αδειάζουν οι άνθρωποι όλα τα κέντρα οικοδομών για να ασφαλίσουν τα σπίτια τους, όλα τα κέντρα τροφίμων και άλλων ειδών, ακόμη και όπλων και κλείνονται στα σπίτια τους. Κι όταν καταφθάνει ο τρόμος τους, δεν είναι ο φοβερός γίγαντας αλλά ο Βρασίδας, ένας καλοσυνάτος άνθρωπος. Κι όλοι τρέχουν να τον περιποισθούν με μεγάλη χαρά. Κι εκείνοι που έσπειραν τις ειδήσεις κι έγιναν πλουσιότεροι, έτρεξαν να κρυφτούν.

Κι αν κοντά στην ιστορία σκεφτούμε την πραγματικότητα, τότε μας έρχονται στον νου φήμες για πάμπολλες ειδήσεις, ιδίως στις μέρες μας (fake news, επί το ...ελληνικότερον), για έλλειψη αγαθών πρώτης ανάγκης, για πολέμους, για πανδημίες, για την έλευση του Εγκέλαδου (άλλος γίγαντας αυτός...) και άλλα ...μπαζομάνια και τρέχουμε και τρέχουμε. Και κάποια στιγμή διαπιστώνουμε ότι ξεγελαστήκαμε βάναυσα κι αδειάσανε οι τσέπες μας. Κι εκείνοι που σπέρνουν τις φήμες, αλλάζουνε το τροπάρι και κρύβονται δικαιολογούμενοι..... Κι όλα ξεχνιούνται μετά. Μαζί με την κριτική σκέψη που ανακαλύπτουμε πως ποτέ δεν την είχαμε. Ή την αφήναμε στη ...γωνία...

Κι αν θέλουμε σε μια τάξη σχολείου να δουλέψουμε το βιβλίο με τα παιδιά μπορούμε να το θέσουμε σε ένα χιουμοριστικό πλαίσιο. Ποια είναι η προσδοκία δείχνοντας το βιβλίο στα παιδιά; Ότι μέσα θα πρωταγωνιστεί κάποιος μυθικός γίγαντας. Πλούσια η μυθολογία από τέτοιους... Πλούσια κι η αναγνωστική ιστορία των παιδιών. Μόλις το διαβάσουν, μετά την αγωνία των πρώτων σελίδων, θα διαψευστούν. Και θα εκπλαγούν ευχάριστα από τη μεγάλη ανατροπή. Γιατί τι είναι η ανάγνωση ενός βιβλίου; Μια σειρά από επαληθεύσεις ή διαψεύσεις με αποτέλεσμα να μεταμορφώνεται η μνήμη μας, όπως θα έλεγε ο Jauss. Και να σας πω ότι χάρηκα που το συγκεκριμένο βιβλίο δεν έχει ανούσιες δραστηριότητες όπως πολλά που μετατρέπουν τη φιλαναγνωσία σε ...μάθημα. Αλλά και γιατί, ποιες δράσεις θα κάνεις όταν είναι γραμμένο για τη σειρά «Μικρές καληνύχτες», αλλά όχι μόνο γι' αυτό, γιατί και στο σχολείο αν διαβαστεί, ας αφήσουμε τα παιδιά να σκεφτούν και μετά να κάνουμε μαζί τους συζήτηση με πολλά παραδείγματα. Γιατί και τα ίδια έχουν πολλά να μας πουν.

Πρόκειται για ένα συμβολικό βιβλίο που προσφέρεται για κριτική ανάγνωση και για συνανάγνωση στην οικογένεια με όλα τα μέλη της. Ένα λιλιπούτειο βιβλίο που μιλάει για γιγαντιαία γεγονότα της εποχής μας, που άλλα εκπορεύονται από κέντρα αποφάσεων και άλλα από τις καθημερινότητά μας. Και που είναι απαραίτητο να μιλάμε στα παιδιά μας, ώστε να καλλιεργήσουν, πάνω απ' όλα, την κριτική τους σκέψη. Η εικονογράφηση είναι παραμυθένια κι ακολουθεί τα συναισθήματα που αναδύονται από το κείμενο. Επίσης, στο άνοιγμα του βιβλίου υπάρχει κωδικός που μέσω του τηλεφώνου ή του τάμπλετ μπορούν τα παιδιά να ακούσουν τον συγγραφέα να αφηγείται το βιβλίο.

*Ο Γιάννης Σ. Παπαδάτος είναι αν. καθηγητής παν/μίου Αιγαίου και κριτικός βιβλίου.